

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

18.07.2025

п.г.т.Алексеевское

КАРАР

№ 301

**«2025-2030 елларга Татарстан Республикасы
Алексеевск муниципаль районында кече һәм
урта эшмәкәрлеккә ярдәм итү һәм аны үстерү»
Муниципаль программасын раслау турында**

2025-2030 елларга Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районында һәм кече һәм урта эшмәкәрлеккә үстерүгә уңайлы климатны тәмин итү һәм шартлар тудыру максатында

каrar бирәм:

1. «2025-2030 елларга Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районында кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм итү һәм аны үстерү» Муниципаль программасын (Кушымта) расларга.

2. Башкаручыларга Программаның төп чараларын үтәүне тәмин итәргә.

3. Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитетының 26.03.2019 ел, № 132 «2019-2023 елларга Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районында кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм итү һәм аны үстерү муниципаль программасын раслау турында» карарын үз көчен югалткан дип танырга.

4. Өлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммукация челтәрендәге Татарстан Республикасының рәсми хокукий мәгълүмат порталында һәм Алексеевск муниципаль районының рәсми сайтында бастырып чыгарырга.

5. Өлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенен икътисад буенча урынбасары И.Б. Шәйхетдиновка йөкләргә.

**Башкарма комитет
Житәкчесе**

О.Н. Леденцов

Алексеевск
муниципаль районы
Башкарма комитетының
18.07.2025 № 301
карарына кушымта

**«2025-2030 елларга Татарстан
Республикасы Алексеевск муниципаль
районында кече һәм урта
эшмәкәрлеккә ярдәм итү һәм
аны үстерү» муниципаль программасы**

2025 ел

МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ

Программаның исеме	«2025-2030 елларга Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районында кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм итү һәм аны үстерү» муниципаль программасы
Программаны төп эшләүче	Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитетының икътисад бүлеге
Программаның максат һәм бурычлары	Муниципаль программаның максаты: инновацион икътисад булдыруда мөһим фактор буларак кече һәм урта эшмәкәрлекнең нәтижәле эшләве һәм үсеше өчен шартлар тудыру, шулай ук Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районында социаль-икътисади үсеш бурычларын хәл итүгә аның өлешен арттыру. Кече бизнесның чагыштырма күләмен арттыру юлы белән район икътисадының тотрыклы үсешен тәмин итү. Муниципаль программаның бурычлары: 1. Сәнәгатьтә кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары житештерүен технологик яктан яңадан коралландыруга һәм хезмәт житештерүчәнлеген арттыруга ярдәм итү, шулай ук авыл жирендә хужалык итүнең кече формасын тотрыклы үстерү өчен шартлар тудыру; 2. Инновацион һәм конкурентлыкка сәләтле продукция житештерү өчен кирәкле технологияне гамәлгә кертүгә ярдәм итү; 3. Кече һәм урта эшмәкәрлек субъекты өчен финанс ресурсларыннан файдалану мөмкинлеген арттыру; 4. Кече һәм урта эшмәкәрлеккә инвестицияләр җәлеп итүне стимуллаштыру; 5. Кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм итүнең яңа рәвешләрен булдыру һәм булган инфраструктурасын үстерү; 6. Эшмәкәрлекнең кадрлар потенциалын үстерү; 7. Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына дәүләт хезмәтләре күрсәтүнең сыйфатын арттыру, кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларын фәнни-методик, норматив-хокукий һәм консультацион тәмин итү; 8. Икътисади актив халыкны эшмәкәрлек эшчәнлегенә җәлеп итү; 9. Эшмәкәрлек өлкәсендә эшләүчеләрне социаль яклауны тәмин итү.
Программаны гамәлгә ашыру этаплары һәм сроклары	2025-2030 ел
Программаны башкаручылар	Алексеевск муниципаль районы башкарма комитеты, кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары

Финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы	Финанслауның гомуми күләме 2700,0 мең сум, шул исәптән: предприятиеләрнең үз акчалары исәбенә-750,0 мең сум. Еллар буенча: 2025-450,0 мең сум; 2026 - 450,0 мең сум; 2027 - 450,0 мең сум; 2028 - 450,0 мең сум; 2029 - 450,0 мең сум; 2030 - 450,0 мең сум Муниципаль бюджет акчалары бюджет учреждениеләре өчен товарлар китерү һәм хезмәтләр күрсәтүгә контрактлар төзү исәбенә каралган, шул исәптән: районның мәктәп һәм мәктәпкәчә учреждениеләре өчен азык-төлек продуктлары китерү, шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен төзекләндерү һ. б. Программаны Алексеевск муниципаль районы бюджетыннан финанслау күләме ел саен чираттагы финанс елына Татарстан Республикасы Законы нигезендә төгәлләштереләчәк.
Программаның үтәлешен тикшереп тору	Программаны гамәлгә ашыруны координацияләүне һәм тикшереп торуны Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты гамәлгә ашыра
Программаны гамәлгә ашыруның төп нәтижеләре	Программаны тулы күләмдә гамәлгә ашыру 2030 ел ахырына ирешергә мөмкинлек бирәчәк: - тулаем территориаль продуктның гомуми күләмендә кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары продукциясе, эшләр, хезмәт күрсәтүләре өлешен 35 процентка кадәр арттыру; - кече предприятие, шул исәптән вахпедприятие һәм шәхси эшмәкәрләр житештерә торган продукция (хезмәт күрсәтүләр) әйләнешенә ел саен кимендә 5 процентка артуын саклап калу; - Алексеевск муниципаль районы территориясендә эшчәнлек алып баручы кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары санының ел саен артуын саклап калу; - барлык предприятиеләр һәм оешмалар хезмәткәрләренә уртача исемлектәге санында кече һәм урта предприятиеләр хезмәткәрләренә уртача исемлектәге санының (читтән килеп эшләүчеләрдән тыш) өлешен арттыру; - кече һәм урта эшмәкәрлекнең кимендә 6 яңа субъектын ел саен теркәү өчен шартлар тудыру; - яңа эш урыннары булдыру, елына кимендә 10 берәмлек.

I. «2025-2030 елларга Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районында кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм итү һәм аны үстерү» муниципаль программасының максаты һәм бурычлары

Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм итү һәм аны үстерү өлкәсендәге сәясәте эшмәкәрлек субъектларының эшлекле активлыгын үстерү өчен уңайлы климат тудыруга, эшмәкәрлекне үстерүгә төп чикләүләрнең йогынтысын киметүгә юнәлдерелгән һәм эшмәкәрлеккә ярдәм юнәлешләрен Алексеевск муниципаль районы үсешенен стратегик максатлары, бурычлары һәм өстенлекләре системасына кертүгә нигезлэнгән.

Программаның максаты-инновацион икътисад формалаштыруның мөһим компоненты буларак кече һәм урта эшмәкәрлекнең нәтижәле эшләве һәм үсеше өчен шартлар тудыру, шулай ук аның Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш бурычларын хәл итүгә керткән өлешен арттыру.

Күрсәтелгән максатка ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк:

- сәнәгатьтә кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының житештерүен технологик яктан яңадан коралландыруга һәм хезмәт житештерүчәнлеген арттыруга ярдәм итү, шулай ук авыл жирендә хужалык итүнең кече формаларын тотрыклы үстерү өчен шартлар тудыру;

- инновацион һәм конкуренциягә сәләтле продукция житештерү өчен кирәкле технологияләргә җәмәлгә кертүгә ярдәм итү;

- кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары өчен финанс ресурсларынан файдалану мөмкинлеген арттыру;

- эшмәкәрлеккә ярдәм итүнең яңа формаларын булдыру һәм булган инфраструктурасын үстерү;

- эшмәкәрлекнең кадрлар потенциалын үстерү;

- кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына дәүләт хезмәтләре күрсәтүен сыйфатын күтәрү, кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларын фәнни-методик, норматив-хокукий һәм консультацион тәэмин итү;

- Алексеевск муниципаль районының икътисадый актив халкын эшмәкәрлек эшчәнлегенә җәлеп итү.

II. Алексеевск муниципаль районында кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерүнең агымдагы торышына анализ

Алексеевск муниципаль районының социаль-икътисадый үсеше өчен кече эшмәкәрлекне үстерү зур әһәмияткә ия. Дәүләт тарафыннан зур чыгымнар һәм тырышлык таләп итмичә, кече эшмәкәрлек яңа эш урыннары булдыруга, эшсезлекне киметүгә, район халкының тормыш дәрәжәсен күтәрүгә, товарларга һәм хезмәтләргә ихтияҗны канәгатьләндерүгә, сәламәт һәм конкурент мохит булдыруга ярдәм итә. Нәкъ менә кече бизнес халыкның кайбер катламнарына ижади һәм эшлекле сыйфатларын күрсәтергә ярдәм итә. Кече эшмәкәрлек өлкәсендә урта сыйныф формалаша – гражданлык җәмгыяте формалашуның нигезе, аңа соңгы вакытта бик күп игътибар бирелә.

Районда бизнесны актив үстерү өчен барлык ресурслар да бар, ул күбесенчә Татарстан Республикасы Хөкүмәтенең, район Советының һәм Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитетының максатчан сәясәте нәтижәсендә көчәя бара.

Кече һәм урта эшмәкәрлек Алексеевск муниципаль районы икътисадында, салым базасын формалаштыруда, халыкның ихтыяжларын тәмин итүдә, районның авыл хужалыгы һәм сәнәгать үсешендә мөһим роль уйный.

Хәзерге вакытта кече һәм урта предприятиеләр Алексеевск муниципаль районы икътисадының барлык тармакларында эшчәнлек алып баралар.

Кече эшмәкәрлек-хужалык итүнең заманча системасының аерылгысыз өлеше. Кече бизнесның районның социаль-икътисадый үсешенә керткән өлеше елдан-ел арта бара.

Кече һәм урта эшмәкәрлек үсешен характерлый торган мөһим күрсәткеч булып аның тулаем территориаль продукттагы өлеше тора. 2024 ел нәтижеләре буенча ул 113% тәшкил итә, шул ук вакытта Татарстан Республикасы буенча – 103,7%.

Алексеевск муниципаль районының тулаем территориаль продукты (ВТП) структурасы

Таблица 2.1

Тармак исеме	2023 ел		2024 ел	
	млн. сум	структура, %	млн. сум	структура, %
Сәнәгать	1022,3	7,2	1193,4	7,3
Авыл һәм урман хужалыгы	4622,4	32,6	5440,6	33,1
Төзелеш	4846,7	34,2	5849,8	35,6
Күпләп һәм ваклап сату	572,9	4,1	627,0	3,8
Транспорт	278,6	2,0	298,1	1,8
Башкалар	2820,3	19,9	3043,1	18,5
Районның эчке тулаем продукты	14163,2	100,0	16452,0	100,0

2024 елның 1 гыйнварына районда юридик зат төземичә 576 эшмәкәр эшли. 2024 елда район буенча кече һәм урта предприятиеләр әйләнеше 4,3 млрд. сум тәшкил иткән. Кече һәм урта предприятиеләр буенча уртача айлык хезмәт хакы 75428,8 сум, ягъни 2023 ел дәрәжәсенә карата 119% (2023 елда – 63591,4 сум).

Кече эшмәкәрлек субъектлары буенча мәгълүмат

Таблица 2.2

№	Күрсәткеч исеме	2022 ел	2023 ел	2024 ел
1	Теркәлгән эшмәкәрлек	549	538	576

	субъектларының гомуми саны, барлығы, берәмлек			
2	шул исәптән урта предприятиеләр, берәмлек	6	5	4
3	кече предприятиеләр (микропредприятиеләрне дә кертеп), берәмлек	543	533	572
4	шәхси эшмәкәрләр, кеше.	1067	1067	1067
5	Кече эшмәкәрлек субъектларыннан бюджетның барлык дәрәжәләренә салымнар керүе, мең сум.	193638	207193	227912,0

2024 ел нәтижәләре буенча районның кече һәм урта предприятиеләре әйләнеше кимендә 14,2 миллиард сум тәшкил итте, 2023 елга карата үсеш 110% тәшкил итте.

Кече һәм урта бизнестә 37% яки 3663 кеше мәшгуль, һәм аларның хезмәт хакы 2025 ел бәяләмәсе буенча 75428,8 сум тәшкил итәчәк.

Районның икътисадый үсеше ВТП үсеше темпы белән генә түгел, икътисадның инновацион үсеше темпы белән дә бәяләнә. Әмма күпчелек эшмәкәрләр финанс мөмкинлекләре булмау сәбәпле технологик модернизацияне планлаштырмыйлар һәм моның кирәклеген күрмиләр, бу цифрлы икътисад шартларында сизелерлек проблема булып тора. Түбәндәге проблемалар:

- икътисадта «соры базар» кебек күренешнең яшәвенә сәбәп булган салым салуның югары дәрәжәсе;
- аренда түләүләренә югары үсеш;
- коммуналь хезмәтләргә тарифларны күтәрү;
- контроль органнары эшчәнлегә. Тикшерүчеләр артык күп документлар таләп итә һәм компетентлыклы житезлек түгел.
- кадрларның алмашынуы югары, персоналның квалификациясе түбән һәм эшче кадрлар житезми;
- административ киртәләр булу.

III. Алексеевск муниципаль районының икътисад тармакларында кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларын үстерү

3.1. Авыл хужалыгы тармагы

Авылда агросәнәгать комплексында 46 фермер һәм 7,5 мең шәхси ярдәмче хужалык эшли.

Фермерларның 41348 га жире бар, бөртекле һәм кузаклы культураларның уңышы 1 гектардан 30 ц тәшкил итә.

2024 елда алар тарафыннан 1,4 миллион сумлык 44758 тонна сөт, 414,4 млн. сумлык 2645 тонна ит житештерелгән.

Сөт шәхси эшмәкәрләр- ИП Фомин В. И., Галеев А. Х., Балясников А. А., Дырыгин Ю. А. һәм башкалар аша сатып алына.

**Алексеевск муниципаль районы хужалыклары
буенча 2024 елга аерым икътисадый күрсәткечләр**

Таблица 3.1.1

Хужалык исеме	Авыл хужа лыгы жир ләрнен мәй даны, га	шул исәптән сөрүлек жирләре	Сөрү жирләр енен районга карата чагыш тырма авырлы гы, %	Кеше ләр саны	Барлыгы акчалата табыш, мең сум.	Табыш ның чагыш тырма авыр лыгы районга, %	ДВ		Уртача айлык хезмәт хакы сум	Табыш, зыян (+,-) мең сум.
							100 га сөрү жиренә мең сум.	1 эшчегә. Мең сум.		
«к-з Алга» ЖЧЖ	-	-	-	4	31239	0,7	-	7810	26688	2087
Алга ЖЧЖ	5918	5504	5,2	79	321283	6,9	5837	4067	46262	14907
Родина колхозы	4520	4165	4,0	117	298790	6,4	7174	2554	49691	27248
Элита ЖЧЖ	1818	1818	1,7	16	35725	0,8	1965	2233	52702	9181
Мегаферма Лебяжье ЖЧЖ	-	-	-	51	507752	10,9	-	9956	50285	4883
ВЗП Северное Алексеевское ААЖ	11299	10495	10,0	30	234170	5,0	2231	7806	38313	-22760
КВ Агро ААЖ	31749	28631	27,3	141	1314855	28,2	4592	9325	53277	-
Хузангаевское ЖЧЖ	26795	21125	20,1	214	1013402	21,7	4797	4736	53102	-
Район буенча	126035	105006	-	805	4660617	-	4438	5790	48950	36462

Халыкның кече ярдәмче хужалыкларына ярдәм итү һәм аларны үстерү агросәнәгать комплексын үстерү милли программасының бер юнәлеше булып тора. Вак товар житештерүне давам итү һәм алга таба үстерү, шулай ук авылда тотрыклы һәм конкуренциягә сәләтле мохит булдыру өчен дәүләт ярдәме таләп ителә, ул ташлама, кредитлар рәвешендә күрсәтелә.

**2023-2024 елларга КФХ үсешенә кредитны
субсидияләү турында мәгълүмат**

Таблица 3.1.2

Район атамасы	Кредит алган крестьян-фермер хужалыклары барысы	Сумма, млн. сум
Алексеевск муниципаль районы	9	308,8

Кредитлар нигездә терлекчелек биналарын реконструкцияләүгә, терлек азыгы, техника сатып алуга алына.

Соңгы вакытта авыл хужалыгында инвестиция эшчәнлегә актив үсә.

Житештерүне үстерүгә инвестицияләр

Таблица 3.1.3

Инвестор исеме	2023 ел	2024 ел	Сумма, мең сум
к-з Алга ЖЧЖ	23113	-	23113
Родина колхозы	20747	30068	50815
Алга ЖЧЖ	32909	12915	45824
Элита ЖЧЖ	863	1114	1977
Элита М ЖЧЖ	5654	-	5654
Мегаферма Лебяжье	100563	732016	832579
Трио ЖЧЖ	3129	-	3129
ВЗП Северное Алексеевское АЖ	814343	107818	922161
ГОМУМ:	1001321	883931	1885252

**2024 елга Алексеевск муниципаль районында
терлекчелек объектларын төзү турында мәгълүмат**

Таблица 3.1.4

№ т/б	Товар житештерүченең яисә учреждениенең, торак пункт объектының программасы, объекты, авыл хужалыгы исеме	Объектлар саны, берәмлек	Объектларн ың смета бәясе, мең сум	Татарстан Республикас ы бюджеты акчалары, мең сум	Бюджеттан тыш чараларның планлаштырылг ан күләме, мең сум
1	2	3	4	5	6
1	Азык үзәге төзелеше	1	19000	-	-
	шул исәптә:				
	«Хузангаевское» ЖЧЖ ХП Алексеевское Куркуль авылы	1	19000	-	-

Ел саен «Агросәнәгать комплексына дәүләт ярдәме чаралары турында» гы карар нигезендә хөкүмәт тарафыннан авыл хужалыгы товар житештерүчеләренә минераль ашламалар, үсемлекләргә биологик һәм химик яклау чаралары, дизель ягулыгы сатып алуга, известьлауга, терлекчелеккә һәм балыкчылыкка ярдәм итүгә, АПКны кадрлар белән тәмин итүгә, инвестиция кредитлары буенча процент ставкаларын каплауга субсидияләр карала, ветеринария-санитария чараларына һәм башка мөһим юнәлешләр буенча һәм 2024 елга агросәнәгать комплексын үстерү буенча нәтижеләр түбәндәге таблицада күрсәтелде.

**2024 елга Алексеевск муниципаль районы
хужалыклары буенча икътисади күрсәткечләр**

Таблица 3.1.5

Хужалык исеме	Акчалата табыш мең сум	100 га сөрү жиренә мең сум.	1 хезмәткәргә мең сум
«к-з Алга» ЖЧЖ	31239	-	7810
«Алга» ЖЧЖ	321283	5837	4067
«Родина» колхозы	298790	7174	2554
«Элита» ЖЧЖ	35725	1965	2233
Мегаферма Лебяжье ЖЧЖ	507752	-	9956
ВЗП Северное	234170	2231	7806

Алексеевское ААЖ			
КВ АГРО	1314855	4592	9325
Хузангаевское ЖЧЖ	1013402	4797	4736
ГОМУМ:	4660617	4438	5790

2015 елдан башлап район шәхси ярдәмче хужалыкларда кече ферма төзү программасында актив катнашты. Авыл жирлекләре территориясендә 26,2 млн. сумлык 91 мини-ферма төзелгән һәм файдалануга тапшырылган. 2015-2024 елларда программа буенча Яшь фермер һәм Агростартап 24,3 млн. сумлык һәм 28,7 млн. сумлык грантлар алганнар, гаилә терлекчелек фермасын төзүгә (реконструкцияләүгә) 36,3 млн. сумлык грант алынган, шулай ук авыл хужалыгы кулланучылар кооперативын үстерүгә 20 млн. сумлык грант алынган.

2023-2024 елларда алынган грантлар турында мәгълүмат.

Таблица 3.1.6

№ т/б	ФИА	Объект төре	Хезмәткәрләр саны, кеше.
1	Антонова Е.В.	Эре мөгезле терлекләр симертү 80 баш	2
2	Турушкин В.И.	Сөт фермасы 50 башка	4
3	Зиннәтуллин И.А.	300 башка исәпләнгән сарык фермасы	-
4	СППССК «Алексеевское молоко»	Сөт эшкәртү	-
	ГОМУМ:		6

3.2. Эшкәртү оешмалары

Эшкәртү предприятиеләре өлеше 13 % тәшкил итә.

Эшкәртү предприятиеләренен берсе - «Алексеевск сөт заводы» ЖЧЖ. 2024 елда сәнәгать житештерүе күләме 592,11 млн. сум тәшкил иткән. Предприятие тулы сөт продукциясе: йогурт, сөт, кефир, шулай ук каймак житештерә, ул шулай ук Казан шәһәренен сәүдә челтәрләрендә сатыла.

«Алексеевск ФХТ» ЖЧЖ 2024 елда 15,903 млн. сумлык товар продукциясе житештергән. Фабрика күргәзмәләрдә, фестивальләрдә, ярминкәләрдә катнаша.

Предприятие даими рәвештә житештерелә торган продукция ассортиментын яңарта, яңа эшләнмәләр – пляж сумкалары, телефон өчен сумка, халат, туника, этник күлмәкләр эшләнә. Житештерү процессында бары тик экологик чимал гына кулланыла – 100% мамык һәм житен. Татарстан Республикасы Милли музей төрле чаралар үткәргәндә борынгы музей үрнәкләре һәм рәсемнәре буенча белгечләр тарафыннан торгызылган тукума эшләнмәләребезне бизәү өчен куллана.

3.3. Торак-коммуналь хужалыгы

Район территориясендә торак-коммуналь хезмәтләр күрсәтү белән «Инженерные сети» ЖЧЖ, «Алексеевскводоканал» ААЖ, «Водоканал» ЖЧЖ, «Полигон» ЖЧЖ, 4 тариф барлыкка китерүче предприятие шөгыльләнә. Торак-коммуналь хужалык өлкәсендә «Управляющая компания» ЖЧЖ эшли.

Бүгенге көндә Алексеевск шәһәр тибындагы поселогында жылылык белән «Инженерные сети» ЖЧЖ предприятиесе тәэмин итә.

Үзара салым һәм инвесторлар хисабына Урта Тигәнәле авылында су белән тәэмин итү чөлтәрләрен реконструкцияләү эшләре башкарылды. Республика программасы буенча Родники һәм Березовая Грива авылларында су белән тәэмин итү чөлтәрләре реконструкцияләнде. Яңартылган чөлтәрләрнең гомуми озынлыгы 2,9 км тәшкил итте. Шулай ук Родники авылында скважина борауланган һәм яна су этем башнясы урнаштырылган.

Жирле бюджет хисабына Биләр авылында 750 метр суүткәргеч чөлтәре реконструкцияләнгән.

Поселокта яңа ял зонасы - «Семья» паркы барлыкка килде. 2025 елда аны төзекләндерүне мини-футбол кыры төзелеше һәм кече архитектура формаларын урнаштыру белән тәмамлау планлаштырыла. Моннан тыш, Кама елгасы яр буйларын һәм Ахтырка елгасының юлын жайга салу чаралары белән бергә төзекләндерү дәвам итә.

Планда Ахтыр коесы территориясен, шулай ук Кама елгасының сул кушылдыгын реконструкцияләү. «Авыл территорияләрен төзекләндерү» федераль проекты кысаларында поселекның М.Горький урамында (ведомстводан тыш сак районы) яңа ял паркы зонасы булдырылачак.

3.4. Төзелеш

Соңгы вакытта районда төзелештә һәм торак-коммуналь хужалыкта шәхси бизнес актив үсә.

«Керамика Маркет» ЖЧЖ, «Мостовик» ЖЧЖ, «Стройдорсервис+» ЖЧЖ кебек төзелештә мәшгуль предприятиеләр тотрыклы рәвештә үсә.

Төзелеш комплексы предприятиеләре өлешенә 20 % туры килә.

Узган елда район 21 нче республика программасын гамәлгә ашыру өстендә эшләде, капитал кертмәләрнең гомуми күләме 1,7 млрд. сумнан артык тәшкил итте.

12 мең кв. м. торак файдалануга тапшырылган. Шунысы куанычлы, аларның күпчелеге авыл жирлегендә төзелгән (төзелгән торакның гомуми саныннан 79%).

Дәүләт торак фонды программасы буенча 12 фатирлы һәм 15 бер фатирлы йорт төзелде, 2 КФЙ ремонтланды, нәтижәдә бистәдә яшәүче 150 кешенең торак шартлары яхшырды.

Зирекле һәм Ромодан авылларындагы ике мәктәптә ашау-эчү блокларына ремонт ясалган. Левашево мәктәбендә «Точка роста» программасы кысаларында функциональ зона булдыру буенча эшләр башкарылган, «Березка» балалар

бакчасына капитал ремонт ясалган. Хәзерге вакытта Сахаровка һәм Родники мәктәпләрен ремонтлауга керештеләр.

Район үзәк хастаханәсендә терапия һәм балалар бүлегенә, шулай ук азык-төлек блогына капитал ремонт ясалган. Барлык палаталар да аерым санитар узеллары белән жиһазландырылган, заманча душ, лаеклы процедура кабинетлары барлыкка килгән. Быел эшләр дәвам итә. Дәвалау корпусын һәм балалар сөт кухнясы бинасын ремонтлау планлаштырыла.

Чуваш Майнасы авылында яңа фельдшер-акушерлык пункты ачылды, Юеш Көрнәле авылында ФАП ремонтланды.

Зур Тигәнәле авылы халкы өчен мәдәният йортын реконструкцияләү күптән көтелгән вакыйга булды. Лебедино авылында яңа мәдәният йорты территориясен төзекләндерү төгәлләнде.

«Авыл кибете» республика программасын гамәлгә ашыра башлаганнан бирле районда халыкка комплекслы хезмәт күрсәтү өчен 7 пункт төзелгән, шул исәптән 2024 елда Кыр Шунталасы торак пунктында.

Республика программасы буенча район хәрби комиссариаты бинасына капитал ремонт ясалган.

3.5. Транспорт хезмәтләре

Шәхси эшмәкәрләр күрсәтә торган хезмәтләрнең бер төре булып транспорт хезмәте тора.

Транспорт хезмәте күрсәтү белән 35 шәхси эшмәкәр шөгыльләнә, аларның шәхси һәм арендага алынган йөк автотранспорты бар, алар халыкка, предприятие һәм оешмаларга йөк ташу буенча хезмәт күрсәтәләр.

Район эчендә пассажирлар йөртүне шәхси эшмәкәр Ш. Г. Габделкәбирова башкара.

Кече предприятиелэр эшчэнлегенэ анализ

Таблица 3.1

№ т/б	Оешма исеме	2023 ел				2024 ел			
		Башкарылган эшлэр күлөмө млн. сум.	Табыш (зыян) млн. сум.	Уртача исемлек саны,кеше .	Уртача айлык хезмэт хагы, сум.	Башкарылган эшлэр күлөмө млн. сум.	Табыш (зыян) млн. сум.	Уртача исемлек саны,кеше.	Уртача айлык хезмэт хагы, сум.
1	«Алексеевская ФХТ» ЖЧЖ	13,33	1,23	26	23738,0	15,90	1,32	25	26410,0
2	«Стройдорсервис+» ЖЧЖ	619,6	110,85	72	71267,0	435,5	43,400	87	71923,0
3	«Инженерные сети» ЖЧЖ	56,2	0,96	25	40365,0	61,1	1,008	23	44400,0
4	«Алексеевский Кабельный завод» ЖЧЖ	336,71	2,21	17	28832,0	377,05	5,63	20	29830,0
5	«Полигон» ЖЧЖ	58,90	3,043	45	35308,7	76,45	6,51	47	39203,9
6	«Управляющая компания» ЖЧЖ	14,68	0,43	10	37668,9	20,58	0,76	9	41957,4
7	«Эдем» ЖЧЖ	646,82	34,37	534	45100,0	756,66	36,00	541	47371,0

4. Кулланучылар базарын үстөрү

Район территориясендә эшмәкәрлек субъектларының 145 сәүдә объекты эшли, алар аша 2024 елда 1578,6 млн. сумлык куллану товарлары сатылган.

2024 елда 1000 кешегә исәпләгәндә сәүдә мәйданы 12280,4 кв. м тәшкил иткән.

Алексеевск муниципаль районының жәмәгать туклануы өлкәсендә эшмәкәрләрнең 42 кафесы бар, аларда утыру урыннары 2282. 2024 елда жәмәгать туклануы предприятиеләре әйләнеше 544,2 млн. сум тәшкил иткән, бу 2023 елның шул ук чорына карата 128% тәшкил иткән.

Район халкына түләүле хезмәтләрне 48 кече һәм урта эшмәкәрлек субъекты күрсәтә. 2024 елда күрсәтелгән көнкүреш хезмәтләре күләме 15,0 млн. сум тәшкил иткән, бу 2023 ел дәрәжәсенә карата 107,0% тәшкил иткән.

Районда чәчтарашханә һәм фото, такси һәм мунча хезмәте, аяк киеме ремонтлау, киём тегү һәм ремонтлау, ритуаль хезмәтләр, транспорт чарасына техник хезмәт күрсәтү һәм ремонтлау, мебель ясау һәм ремонтлау хезмәте күрсәтелә. Хәзерге вакытта химик чистарту кебек көнкүреш хезмәте, көнкүреш техникасын ремонтлау буенча стационар пункт, прокат хезмәтләре юк.

2025 - 2030 елларга Алексеевск муниципаль районында сәүдә һәм көнкүреш хезмәтләре күрсәтүне үстөрү күрсәткече

Таблица 4.1

Күрсәткеч исеме	2024 ел бәя	Фараз					
		2025 ел	2026 ел	2027 ел	2028 ел	2029 ел	2030 ел
Ваклап сату әйләнеше, мең сум	1578,6	1736,0	1910,0	2101,0	2311,0	2542,0	2796,0
Жәмәгать туклануы әйләнеше, мең сум	544,2	599,0	659,0	725,0	798,0	878,0	966,0
Түләүле хезмәтләр күләме, мең сум	406,3	446,0	478,0	501,0	529,0	550,0	570,0

Район халкының тормышын яхшыртуга юнәлдерелгән тотрыклы икътисадый үсешне тәмин итү максатында эшмәкәрлек эшчәнлегенең өстенлекле төрләре билгеләнде:

- инновация эшчәнлегә;
- халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү;
- азык-төлек һәм эшкәртү сәнәгате;
- төзелеш;
- социаль хезмәт күрсәтү өлкәсе (сәламәтлек саклау, мәгариф, мәдәни-спорт һәм массакүләм ял итүне оештыру);
- әйләнә-тирә мохитне саклау;
- торак-коммуналь хужалыкка хезмәт күрсәтү;

- яшелчәчелек һәм үсемлекчелек;
- пассажир йөртү;
- хастәрләү эшчәнлеге.

5. Яшьләр арасында эшмәкәрлекне үстерү

Яңа эш урыннары булдыру һәм эшсезлек дәрәжәсен киметү, квалификацияле кадрлар әзерләү, эшчәнлекнең яңа төрләрен һәм кулланучылар базарларын үстерү кебек социаль-иқтисадый проблемаларны хәл итүдә яшьләр бизнесы төп рольне уйный.

Яшьләр эшмәкәрлеге Алексеевск муниципаль районында кече һәм урта бизнесны үстерүнең өстенлекле юнәлешләренең берсенә әверелә. Хәзерге яшьләр зур потенциалга ия. Алар инновацион, мобиль, креатив, үзенең эшмәкәрлек белемнәрен һәм күнекмәләрен яңарту мөмкинлекләренең югары дәрәжәсенә ия, шуңа күрә ставка нәкъ менә аңа ясалырга тиеш.

Хәзерге вакытта районда яшьләр арасынан бизнеста катнашучылар саны шактый аз, ә бу 37 кеше, бу кече эшмәкәрлек субъектларының 6% составляет тәшкил итә. Кагыйдә буларак, бу эшмәкәрләр я сәүдә өлкәсендә, я авыл хужалыгында эшлиләр, гаилә династиясе эшен давам итәләр.

Яшьләр эшмәкәрлеге күрсәткече түбән булуга карамастан, муниципалитет билгеле бер эш башкара. 2016 елдан башлап эшмәкәрлек эшчәнлеген башларга теләүчеләр һәм гамәлдәге эшмәкәрләр өчен «Google» компаниясе һәм «Россия Саклык банкы» ГАЖ тарафыннан «Бизнес – класс» белем бирү проекты эшли. «Бизнес-десант» укыту семинарлары үткәрелә, анда гамәлдәге кече һәм урта эшмәкәрлек вәкилләре генә түгел, ә бизнес алып баруда гамәли белем һәм күнекмәләр алу өчен аграр көллият студентлары да чакырыла. Татарстан Республикасы эшмәкәрлекне яклау үзәге һәм Гарантия фонды вәкилләрен һәм башка вәкилләрне чакырып киңәшмәләр уздырыла, анда Татарстан Республикасында кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына дәүләт ярдәменең төп чаралары турында сөйләнелә. Шулай ук муниципалитет жир кишәрлекләре бүлөп бирүдә, муниципаль милекне арендага бирүдә ярдәм күрсәтә ала.

Алексеевск муниципаль районы хакимият органнарының кече һәм урта эшмәкәрлек вәкилләренә жирле бюджет акчалары исәбеннән матди ярдәм күрсәтү мөмкинлеге юк, чөнки чираттагы финанс елына Алексеевск муниципаль районы бюджетын эшлэгәндә һәм кабул иткәндә бу максатларга чыгымнар статьясы юк.

Системалы рәвештә алып барыла торган эшкә карамастан, яшьләр эшмәкәрлегенең йомшак яклары бар:

- Яшь буын ягыннан эшмәкәрлек инициативасы булмау. Бүгенге көндә эшмәкәрнең уртача яше 43-45 яшьләр тирәсе.
- алынган белемнәрен куллануның начар практик күнекмәләре;
- старт капиталын формалаштыру проблемалары;
- илдә тотрыклы булмаган иқтисадый вәзгыять;
- эшлекле репутация булмау.

Эшмәкәрлек инициативаларын үстерүгә уңай шартлар тудыру өчен түбәндәге чараларны башкарырга кирәк:

- һөнәри дәрәжәне күтәрү өчен шартлар тудыру;
- яшъләр эшмәкәрлегенә норматив-хокукий ярдәм күрсәтү;
- яшъ эшмәкәрләргә мәғълүмати-методик һәм консультацион ярдәм күрсәтү;
- үз эшеңне ачуда ярдәм итәргә.

Чараларны этаплап үтәү яшъ эшмәкәрләр санын арттыруға, шулай ук районның тулай территорияль продуктына өлеш кертүгә дә ярдәм итәчәк.

6. Сәнәгать майданчыкларын үстерү һәм резидентларны жәлеп итү

«Алексеевск» сәнәгать паркының алға таба үсеше район икътисадының үсеш ноктасы булып тора. Бүген майданчыкта 12 резидент эшли (2023 елда - 11 резидент). Житештерелгән продукция күләме 400 млн. сум тәшкил иткән.

Инвестицияләр күләме 294,2 млн. сум, 100 эш урыны булдырылган, 2025 елда 240 эш урыны булдыру планлаштырыла.

IV. Территориянең инвестицияләр жәлеп итүчәнлеген, эшмәкәрлекне үстерү юнәлешләрен баяләү һәм конкрет чаралар исемлеге

Районның инвестицион жәлеп итүчәнлек дәрәжәсе берничә сәбәпкә бәйле, аларга түбәндәгеләрне кертергә мөмкин:

- географик урнашуы;
- ресурс-чимал;
- житештерү (производствоны булдыру һәм аның нәтижәләрен куллану өчен шартлар булу);
- куллану (халыкның товарлар һәм хезмәтләр сатып алу сәләте белән характерлана);
- инфраструктура (мәғълүмат, транспорт, житештерү инфраструктурасы, шулай ук инженерлык челтәрләренә тоташтыру мөмкинлеге);
- хезмәт ресурсларының кирәкле күләме һәм сыйфаты булу белән характерлана торган интеллектуаль.

Алексеевск муниципаль районы, аның географик урыны башка күпчелек муниципаль районнарда үзенә республика башкаласы Казан шәһәренә якин булуы белән аерылып тора.

Яңа производстволар булдыру яисә гамәлдәгеләренә куәтләрен киңәйтү кысаларында инвестиция эшчәнлеген үстерү АМРның тулы инвентаризациясе булмаган ирәкле яисә тулысынча файдаланылмаган житештерү майданнарында мөмкин. Мондый реестрны алып бару тәртибе дә юк.

Бизнес вәкилләренә һәм АМР халкының эшлекле активлыгы житәрлек дәрәжәдә югары булмасын билгеләп үтәргә кирәк. Бу финанс белеменә югары булмасы һәм инвестиция проектлары буенча тәкъдимнәр булмас белән бәйле (инициатив проектлар да, муниципаль һәм дәүләт хакимияте органнары тарафыннан да). АМР товар житештерүчеләренә, республиканың башка муниципаль берәмлекләренә һәм аннан читтәге төбәкләренә мөмкинлекләре һәм ихтыяжлары (технологик чылбырлар) турындагы мәғълүмат эшлекле активлыкны арттыруға ярдәм итәр иде. Авыл хужалыгы кулланучылар кооперациясен үстерү

халыкның эшлекле активлыгын һәм мәшгульлеген арттыруда аеруча нәтижәле механизмнарның берсе булып тора. Әлеге механизм шулай ук авыл хужалыгы товар житештерүчеләренең, авылда хужалык итүнең кече формаларының һәм кулланучылар жәмгыятьләренең авыл хужалыгы продукциясен һәм азык-төлекне авыл жирендә тормыш сыйфатын яхшыртуга юнәлдерелгән сату базарларына керүен тәмин итүдә һәм керемнәрен арттыруда төп механизмнарның берсе булып тора.

Шулай итеп, әлеге фактор кысаларында түбәндәге проблемалар исемлеген формалаштырырга мөмкин:

- файдаланылмый торган житештерү куәтләре һәм жирләр реестрын алып бару тәртибе булмау;
- инвестиция тәкъдимнәрен һәм инвесторлар өчен файдалы башка мәгълүматны формалаштыруда мәгълүмат технологияләреннән файдаланмау;
- жир ресурсларыннан файдалануның нәтижәлелеге түбән булу;
- технологик чылбырлар турында АМР эчендә дә, аның территориясеннән читтә дә мәгълүмат булмау;
- Татарстан Республикасы Житештерү көчләрен үстерү һәм урнаштыру программасы булмау;
- АМР авыл хужалыгы товарлары житештерүчеләренең АМР эшчәнлегенен төп юнәлешләре: авыл хужалыгы продукциясен эзерләү, саклау, эшкәртү һәм сату буенча кооперация системасыннан аз файдалануы;
- авыл хужалыгы житештерүчеләренең гамәлдәге һәм төзелә торган житештерү куәтләрен формалаштыру һәм модернизацияләү өчен шартлар булмау.

Инвестиция проектлары исемлеге (төп капиталга инвестицияләргә гамәлгә ашырып)

Таблица 4.1

№ т/б	Чара исеме	Чараны үтәү вакыты	Финанслау чыганаclarы һәм күләмнәре, млн. сум			
			Муницип аль бюджет	Республи ка бюджеты	Федераль бюджет	Бюджеттан тыш чыганаclar
1	Металл-чирәп житештерү цехын төзү	2025 г.	-	-	-	118,0
2	«Алекс» кунакханәсе төзелеше	2026 г.	-	-	-	250,0
3	«АлексРинг» картодромын төзү	2027 г.	-	-	-	500,0
4	Ашлык төяү терминалын төзү	2027 г.	-	-	-	330,0
5	Йөк елга портын төзү	2030 г.	-	-	-	3000,0
	Гомум:	-	-	-	-	4198,0

Шулай ук шуны да билгеләп үтәргә кирәк, кече һәм урта бизнес субъектлары үсешенә ярдәм итә торган үсеш нокталары булырга мөмкин:

- ундырышлы жир булу, жиләк-жимеш һәм яшелчә культуралары кебек яңа юнәлешләрне кертәп, авыл хужалыгы житештерү күләмнәрен арттырырга мөмкинлек бирә, шулай итеп, эшкәртү сәнәгатен үстерүгә аерым игътибар бирелә;
- авыл хужалыгы кооперативлары төзү;
- Кама елгасы булу балыкчылыкны, туризмны үстерергә һәм елга транспортында йөкләрне күчерү буенча логистик үзәк оештырырга мөмкинлек бирә;
- социаль хезмәтләр күрсәтү (медицина, мәгариф) спектрын киңәйтәргә.

V. Алексеевск муниципаль районында КУЭне үстерү программасын ресурслар белән тәмин итү

Программа чараларын финанслау республика бюджеты һәм предприятиеләрнең үз акчалары хисабына планлаштырыла. Программа чараларын финанслауның гомуми күләме 3140 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән федераль бюджеттан – 656,6 млн. сум, республика бюджетыннан - 582,3 млн. сум; предприятиеләрнең үз акчалары – 530,5 млн. сум.

- 2025 елда (I этап) – 500 мең сум;
- 2026 елда (II этап) – 500 мең сум;
- 2027 елда (III этап) - 520 мең сум;
- 2028 елда (IV этап) – 520 мең сум;
- 2029 елда (V этап) – 550 мең сум;
- 2030 елда (VI этап) – 550 мең сум

VI. Куркынычларны бәяләү, аларны киметү чаралары

Программа чараларын гамәлгә ашыру барышында аны төзү этабында фаразланырга тиеш булмаган аерым нәтижеләр булырга мөмкин. Вакыйгаларның мондый үсеше куркынычы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты инициативасы белән массакүләм мәгълүмат чараларында басылган мәкаләләр кысаларында, шулай ук ижтимагый оешмалар һәм Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты каршындагы эшмәкәрләр советы катнашында уздырыла торган киңәшмәләрдә һәм конференцияләрдә программа чаралары барышын тулы күләмдә мәгълүмати яктырту исәбенә киметеләчәк.

VII. Программаның планлаштырыла торган икътисадый нәтижелелеге, программа белән идарә итү һәм аны гамәлгә ашыруны тикшереп тору

Программа Алексеевск муниципаль районында кече эшмәкәрлеккә алга таба үстерү өчен уңайлы шартлар тудыруга юнәлдерелгән чаралар комплексын үз эченә ала.

Программаны үтәү ярдәм итәчәк:

- Алексеевск муниципаль районында икътисадый һәм социаль тотрыклылыкның мөһим элементларының берсе буларак кече эшкуарлык булдыруны һәм аның тотрыклы эшчәнлеген стимуллаштыручы уңай икътисадый мохит булдыру;

- кече бизнеска салым һәм административ йөкләнешне оптимальләштерү, милек хокукларын яклау, эшкуарлык эшчәнлеген легальләштерү;

кече эшмәкәрлек секторына инвестицияләр жәлеп итү һәм стимуллаштыру;

Кече эшмәкәрлекне үстерү темпларын арттыруга, эшчәнлек өлкәләрен киңәйтүгә һәм кече предприятиеләрнең икътисадый ныгыту;

- берләштерелгән бюджетның салым керемнәренә гомуми суммасында кече эшмәкәрлек субъектларынан район бюджетына керемнәренә артуына, халыкны эш белән тәмин итүдә өстәмә мөмкинлекләр барлыкка килүгә, кече эшмәкәрлектә эшләүче хезмәткәрләрнең хезмәт хақы дәрәжәсен күтәрү;

- товар базарын конкурентлыкка сәләтле продукция һәм жирле житештерү хезмәтләре белән баету;

- кече эшмәкәрлекнең социаль җаваплылыгын арттыру;

- кече бизнес предприятиеләренә салым түләүләрен арттыру;

- хезмәт хақы дәрәжәсен легальләштерү;

- хәйрия эшчәнлеген үстерү.

Программаны җаваплы башкаручы булып Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитетының икътисад бүлеге инфраструктура үсеше бүлеге, Финанс-бюджет палатасы, мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре Палатасы, муниципаль сатып алулар Секторы, Алексеевск районында авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе, «Алексеевск муниципаль районында халыкны эш белән тәмин итү үзәге» ДКУ белән хезмәттәшлектә тора.

Программаның үтәлешенә ағымдагы контрольне Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитетының икътисад бүлеге гамәлгә ашыра. Бюджет акчаларынан максатчан файдалануны тикшереп тору Алексеевск муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы тарафыннан гамәлдәге законнар нигезендә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Программаның 7.1 нче таблицасында күрсәтелгән чараларын гамәлгә ашыру нәтижәсендә түбәндәге күрсәткечләргә – 7.2 нче таблицадагыча ирешү күздә тотыла.

**VIII. 2025 – 2030 елларга Алексеевск муниципаль районында
кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү программасының төп чаралары исемлеге.**

Таблица 7.1

Бурыч исеме	Төп чаралар исемлеге	Программа чараларын башкаручы	Төп чараларны үтәү сроклары	Финанслау чыганак лары
1	2	3	4	5
1. Кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм итү инфраструктурасын үстерү	Алексеевск муниципаль районының кече эшмәкәрлеккә ярдәм итү һәм аны үстерү өлкәсендә үткәрелә торган чарага мәгълүмати ярдәм күрсәтү	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты	2025- 2030 ел	Финанслау сыз
	Кече эшмәкәрлек субъекты, районның жирле үзидарә органнары катнашында «түгәрәк» өстәл, семинар, конференцияләр уздыру; эшмәкәр эшчәнлеген алып бару мәсьәләсе буенча эшмәкәрләргә адреслы юридик ярдәм күрсәтү	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты	2025- 2030 ел	Финанслау сыз
	Эре челтәр компанияләренең таләпләре турында мәгълүматны арттыру, төргәкләрнең сыйфатын яхшырту, реклама компаниясенең нәтижәлелеген арттыру максатында жирле товар житештерүче катнашында «түгәрәк» өстәл, семинар һәм киңәшмәләр үткәру	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты	2025- 2030 ел	Финанслау сыз
	«Лизинг-грант» программасында шәхси эшмәкәрләрнең, кече һәм урта бизнес предприятие һәм оешмаларының	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты,	2025- 2030 ел	«Лизинг- грант» программасы

	катнашуы	Алексеевск муниципаль районының авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе		буенча субсидияләр
	Законнарны үзгәртүгә бәйле рәвештә кече эшмәкәрлек мәсьәләләре буенча практик семинар үткөрү	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты	2025- 2030 ел	Финанслау сыз
	Эшмәкәрләргә социаль-хезмәт мөнәсәбәте, хезмәтне саклау мәсьәләсе буенча методик һәм практик ярдәм күрсәтү	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты, «Алексеевск муниципаль районы халыкны эш белән тәэмин итү үзәге» ДКУ	2025- 2030 ел	Финанслау сыз
	Эшмәкәрлек эшчәнлегенә нигезләре буенча индивидуаль консультация уздыру, үз эшен башларга теләүче яшьләр эшмәкәрлегенә вәкилләре, хатын-кыз эшмәкәр, пенсионерлар өчен тренинг, укыту курслары оештыру	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты	2025- 2030 ел	Финанслау сыз
	Эш башлаучы эшмәкәргә ярдәм чаралары- Эш башлаучы эшмәкәргә үз бизнесын булдыруга грант	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты, Алексеевск муниципаль районының авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе, «Алексеевск муниципаль районы халыкны эш белән тәэмин итү үзәге» ДКУ	2025- 2030 ел	Финанслау сыз
	Декрет ялындагы хатын-кыз ; балигъ булмаган баланың анасы; мәшгульлек	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль	2025- 2030 ел	Финанслау сыз

	хезмәтендә исәптә торучы хатын-кыз; яшь эшмәкәр; пенсионер ечен эшләнгән белем бирү проектларында катнашу	районы Башкарма комитеты, «Алексеевск муниципаль районы халыкны эш белән тәмин итү үзәге» ДКУ, КБ «Татарстан Республикасы эшмәкәрлеккә ярдәм фонды»		
	Халык белән мәгълүмати-аңлату эшен массакүләм мәгълүмат чаралары, гражданнарны үзмәшгульләр сыйфатында ирекле теркәү турында мәгълүмат порталы аша үткәрү	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты, «Заря» («Тан») газетасы	2025- 2030 ел	Финанслау сыз
	Һөнәри керемгә салым рәвешендә махсус салым режимын куллану мәсьәләсе буенча гражданнар арасында аңлату эшләре үткәрү	РФ Федераль салым хезмәтенен ТР буенча № 12 МРИ	2025- 2030 ел	Финанслау сыз
2. Инженерлык инфраструктурасы объектларын төзү һәм кече һәм урта эшмәкәрлекнең инвестиция проектларын гамәлгә ашыру өчен кирәкле ресурслардан файдалану системасын яхшырту	Район территориясендә сәнәгать майданчыгы төзү	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты	2025- 2030 ел	Инвестор акчалары
	Кече һәм урта эшмәкәрлек субъекты объектына инженерлык инфраструктурасын китерү	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты, Подряд оешмалары	2025- 2030 ел	Республика һәм жирле бюджет акчалары
3. Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына	Алексеевск муниципаль районында кече эшмәкәрлек субъектларына дәүләт ярдәме кысаларында чараларны гамәлгә ашыруда	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты,	2025- 2030 ел	Финанслау сыз

финанс ярдәме чараларын гамәлгә ашыру	дәүләт хакимиятенен федераль һәм республика структураларына ярдәм итү	Алексеевск муниципаль районының авыл хужалыгы һәм язык-төлек идарәсе, «Алексеевск муниципаль районы халыкны эш белән тәмин итү үзәге» ДКУ		
	Район икътисадының өстенлекле юнәлешен үстерү максатында Алексеевск муниципаль районында жир кишәрлеге, торак булмаган бина белән тәмин итүдә кече эшмәкәрлек субъектына ярдәм итү	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты, Алексеевск муниципаль районының мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре Палатасы	2025- 2030 ел	Финанслау сыз
	Кече эшмәкәрлек субъектын муниципаль заказны үтәүгә кызыксындыру һәм жәлеп итү	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының муниципаль сатып алулар секторы	2025- 2030 ел	Финанслау сыз
	Алексеевск муниципаль районында кече эшмәкәрлекне үстерү өчен уңайлы шартлар тудыру максатында салым ставкасы күрсәткечен корректировкалау турында тәкъдим әзерләү	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты	2025- 2030 ел	Финанслау сыз
4. Инвестиция проектларын гамәлгә ашыру кысаларында	Кече эшмәкәрлек өлкәсендә закон һәм норматив-хокукий акт проектына тәкъдим, гамәлдәге норматив-хокукий актларга	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты	2025- 2030 ел	Финанслау сыз

административ киртэлэрне бетерү	үзгәреш һәм өстәмэләр кертү турында тәкъдим эзерләү			
	Эшмәкәрлек өлкәсендә муниципаль дәрәжәдә норматив-хокукий база булдыру	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты	2025- 2030 ел	Финанслау сыз
	Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитетының дәүләтнеке булмаган ижтимагый фонд, берләшмә һәм ассоциацияләр белән үзара хезмәттәшлек итү ысулын эшләү, шул исәптән кече эшмәкәрлеккә ярдәм өлкәсендә үзара хезмәттәшлек турында килешү төзү	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты	2025- 2030 ел	Финанслау сыз
	Кече эшмәкәрлекне үстерүгә комачаулый торган административ киртэлэрне бетерү. Контроль-рөхсәт бирү практикасын оптимальләштерү юлы белән дәүләт, кулланучы һәм эшмәкәр мәнфәгатенен ярашуын тәмин итү	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты	2025- 2030 ел	Финанслау сыз
	Коррупциягә каршы торуга юнәлдерелгән чараны камилләштерү турында тәкъдим эзерләү	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты	2025- 2030 ел	Финанслау сыз
5.Социаль эшмәкәрлеккә ярдәм	Социаль эшмәкәрлек субъектын муниципаль заказны үтәүгә кызыксындыру һәм җәлеп итү	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының муниципаль сатып алулар секторы	2025- 2030 ел	Финанслау сыз
	Муниципаль районның торак пунктларына	Татарстан Республикасы	2025- 2030 ел	Расланган

	көн күреш хезмәте (мунча) һ. б. күрсәтүче пассажир ташучы социаль эшмәкәрлек субъектына субсидия түләү.	Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты Алексеевск шәһәр жирлегә башкарма комитеты Алексеевск муниципаль районының финанс-бюджет палатасы		бюджет ассигнованиеләре чикләрендә район бюджеты
	Алексеевск муниципаль районы социаль эшмәкәрлеккә мәгълүмати-консультацион ярдәм күрсәтү	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты	2025- 2030 ел	Финанслау сыз
	Социаль эшмәкәрлек субъекты катнашында «түгәрәк» өстәл, семинар, конференцияләр уздыру, эшмәкәрләргә эшмәкәрлек эшчәнлеген алып бару мәсьәләсе буенча адреслы ярдәм күрсәтү	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты	2025- 2030 ел	Финанслау сыз
	Социаль эшмәкәрлек субъектын күргәзмә, ярминкә, конкурста катнашуга жәлеп итү	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты	2025- 2030 ел	Финанслау сыз
	Эшмәкәргә персоналны укуга ярдәм күрсәтү (Программа «Профессиональное обучение безработных граждан»)	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты «Алексеевск муниципаль районы халыкны эш белән тәмин итү үзәге» ДКУ	2025- 2030 ел	Татарстан Республикасы бюджеты
	Эшмәкәрлек эшчәнлегә субъектларының Алексеевск муниципаль районының югары уку йортлары һәм халыкны эш	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты	2025- 2030 ел	Финанслау сыз

	белән тәэмин итү үзәге белән үзара хезмәттәшлеген район өчен өстенлекле икътисад тармакларында үз бизнесын (үзмәшгульлеген) оештыруга инициатив, җаваплы затны җәлеп итү һәм аларга район башкарма хакимияте органнары тарафыннан ярдәм күрсәтү мөмкинлеге турында мәгълүмат бирү максатында оештыру	«Алексеевск муниципаль районы халыкны эш белән тәэмин итү үзәге» ДКУ		
	Социаль хезмәт күрсәтү өлкәсендә дәүләтнеке булмаган оешмалар катнашында муниципаль заказ урнаштыруга конкурс системасын кертү	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының муниципаль сатып алулар секторы	2025- 2030 ел	Финанслау сыз

**2025 - 2030 елларга Алексеевск муниципаль районында кече һәм
урта эшмәкәрлекне үстерү буенча төп күрсәткечләр.**

Таблица 7.2

Күрсәткеч исеме	Үлч. бер.	2025 ел бәя	Фараз				
			2026 ел	2027 ел	2028 ел	2029 ел	2030 ел
Кече һәм урта эшмәкәрлек субъекты саны	бер.	600	610	620	630	640	650
шулардан:							
Кече предприятие саны (микро предприятиене дә кертеп)	бер.	272	275	278	281	284	287
Урта предприятие саны	бер.	4	5	6	7	8	9
Хосусый эшмәкәр сыйфатында теркәлгән физик затлар саны	кеше	324	359	394	429	464	500
Микропредприятиеләрне дә кертеп, кече һәм урта предприятие әйләнеше	млн. сум	4460,0	4485,0	4490,0	4495,0	4500,0	4502,0
Шәхси эшмәкәрләрне исәпкә алып, кече һәм урта предприятие дә эшләүче саны (шул исәптән, үзмәшгуль гражданнарны легальләштерү)	кеше	2265,0	2268,0	2271,0	2274,0	2277,0	2280,0
Кече һәм урта предприятие хезмәткәренең уртача хезмәт хакы	сум	75428,8	79200,0	83160,0	87318,0	91684,0	96268,0
Тулаем территориаль продуктта кече һәм урта бизнес өлеше	%.	31,0	32,30	33,8	35,0	35,5	37,0

КУЭ субъектлары гына катнашкан эре заказчы сатып алуу өлөшө	%	71,0	72,5	73,0	74,0	75,5	76,0
Кече һәм урта эшмәкәрлек предприятиеләре эшчәнлегеннән берләштерелгән бюджетка салым кереме күләме	млн. сум	560,34	616,0	678,0	746,0	821,0	903,0
Сәнәгать майданчыгы булу	бер.	1	1	1	1	1	1
Сәнәгать майданчыгы резиденты саны	бер.	13	1	1	1	1	1
Ваклап сату товар әйләнеше (сатуның барлык каналында)	млн. сум	1578,6	1763,7	1948,8	2133,9	2319	2504,1
Түләүле хезмәт күләме	млн. сум	446,0	478,0	501,0	529,0	550,0	570,0